

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

การศึกษาเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างมากในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ และกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายได้กลายเป็นเครื่องมือสำคัญต่อการดำรงชีพ รวมทั้งการเรียนรู้ตลอดชีวิตยังสร้างความได้เปรียบในการประกอบอาชีพที่ต้องแข่งขันกันในทุก ๆ ด้าน สำหรับประเทศไทยมีกฎหมายบังคับให้ประชาชนทุกคนต้องจบการศึกษาภาคบังคับ และสามารถเรียนได้จนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ช่วงเวลาที่มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 1) พ.ศ. 2542 มาตรา 4 ว่าด้วยเรื่อง การศึกษา หมายความว่า กระบวนการการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ต่อมาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ซึ่งในส่วนของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตราที่ 37 การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษาโดยคำนึงถึงระดับของการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวนสถานศึกษา จำนวนประชากร วัฒนธรรม และความเหมาะสมด้านอื่นด้วย เว้นแต่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา (4) การจัดการศึกษาทางไกล และการจัดการศึกษาที่ให้บริการในหลายเขตพื้นที่การศึกษา

ในช่วงเวลาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 - ปัจจุบันนี้ ทั่วทุกมุมโลกไม่เว้นแม้แต่ประเทศไทยก็พบว่ามีปัญหาการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 (COVID-19) เรื่อยมาจนกลายเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องหาทางแก้ไขและหาวิธีการป้องกัน ส่งผลทำให้เกิดการปรับตัวเป็นวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) โดยเฉพาะสถาบันการศึกษาที่ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนแบบปกติได้ หรือสถานศึกษาบางแห่งอาจจะจัดการเรียนการสอนแบบสองทาง จึงจำเป็นต้องจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ หรือต้องหาสื่อประกอบการสอนในรูปแบบอื่น ๆ ที่ผู้เรียนสามารถเข้าศึกษาหาความรู้ได้เอง โดยผู้สอนจำเป็นต้องอาศัยเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องและเพื่อควบคุมการแพร่กระจายเชื้อโควิด-19 (COVID-19) ซึ่งสอดคล้องกับที่บรรณรัตน์นางศันรา. (2563) กล่าวว่า หนึ่งในมาตรการลดการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 (COVID-19) ที่ติดต่อทางละอองฝอยหรือการสัมผัส เพื่อลดปัญหาการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 สามารถทำได้ดังนี้

1) ยืน - นั่งห่างกัน 1.5 - 2 เมตร 2) ลดการรวมตัวกันในสถานศึกษาที่ทำงานหรือสถานที่
 บ้านเชิงต่าง ๆ 3) รับประทานอาหารที่เป็นชุดสำหรับคนเดียว หลีกเลี่ยงการรับประทานอาหารร่วม
 สำหรับกับผู้อื่น 4) เปลี่ยนระบบการทำงานธุรกิจโดยใช้ทางออนไลน์ติดต่อทางโทรศัพท์เป็นหลัก หรือปรับ
 เวลาการทำงานให้ยืดหยุ่น 5) หันมาเรียนออนไลน์แทนการเรียนในชั้นเรียน 6) จัดให้จองหนังสือ
 ออนไลน์ในห้องสมุด เปลี่ยนมาอ่านแบบอิเล็กทรอนิกส์ 7) ลดความหนาแน่นในลิฟต์ เน้นการเดินขึ้นลง
 บันไดแทน ซึ่งรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์จึงเป็นการถ่ายทอดเนื้อหาข้อความ รูปภาพ วิดีทัศน์
 การใช้สื่อหลายประเภทใช้ร่วมกับการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และ
 แอปพลิเคชันใหม่ ๆ ที่มีความทันสมัย เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าถึงแหล่งข้อมูลความรู้ที่หลากหลาย ทันสมัย
 โดยที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ตามความต้องการ ซึ่งการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์มี
 ความจำเป็นยิ่งผู้สอนจึงจำเป็นต้องศึกษารูปแบบการเรียนการสอนที่มีความทันสมัยให้ทันกับโลกที่
 กำลังเปลี่ยนแปลง และจะต้องจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเป็นผู้มีทักษะทางการสื่อสาร การใช้
 คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ การรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยี เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอด
 ชีวิต สอดคล้องกับภทรา สัมโย. (2558 : 1) กล่าวว่า การเรียนการสอนผ่านเว็บ มีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน
 เช่น การเรียนการสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต การสอนผ่านเว็บ การสอนบนเครือข่าย ฯลฯ แต่ทุก
 คำนี้ก็ล้วนมีความหมายเดียวกัน คือ การสอนโดยใช้เว็บเป็นสื่อ โดยการบรรจุเนื้อหาวิชาทั้งหมดบนเว็บ
 หรือวิชาที่ใช้เว็บเสริมการเรียนรู้หรือใช้ทรัพยากรบนเว็บมาใช้ในการเรียน ลักษณะการเรียนนั้นผู้เรียน
 สามารถใช้เวลาใดก็ได้จากสถานที่ใดก็ได้ ขึ้นอยู่กับความพร้อมของผู้เรียน เพียงแต่ผู้เรียนนั้นต้อง
 สามารถเชื่อมต่อเข้ากับอินเทอร์เน็ตเพื่อเข้าไปศึกษา และผู้เรียนก็สามารถติดต่อสื่อสาร สนทนา
 อภิปราย ซักถาม และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เรียนด้วยกัน หรือกับผู้สอนหรือผู้เชี่ยวชาญ
 ด้านต่าง ๆ ได้

จากงานวิจัยของ สุรพล บุญลือ (2550 : 94) พบว่า การพัฒนารูปแบบการสอนโดยใช้
 ห้องเรียนเสมือนจริงแบบใช้ปัญหาเป็นหลักในระดับอุดมศึกษา ทำให้นักศึกษาที่เรียนจากห้องเรียน
 เสมือนจริงมีผลการเรียนสูงกว่าผู้เรียนที่เรียนจากห้องเรียนปกติ ดังนั้นแล้วห้องเรียนเสมือนจริงบน
 เครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นนวัตกรรมการศึกษาที่สถาบันการศึกษา ต่าง ๆ ทั่วโลกกำลังให้ความสนใจ
 และขยายตัวมากขึ้น ในการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 การเรียนการสอนระบบนี้ อาศัยสื่ออิเล็กทรอนิกส์
 โทรคมนาคมและเครือข่ายคอมพิวเตอร์เป็นหลัก โดยมีชื่อเรียกว่า Virtual Classroom หรืออาจ
 เรียกว่า Virtual Campus นับได้ว่าเป็นการพัฒนาการบริการทางการศึกษาทางไกลชนิดหนึ่งที่น่าสนใจ
 กับผู้เรียนได้ทุกกลุ่ม ทุกที่ทุกเวลา ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเข้าถึงบทเรียนและเนื้อหาได้โดยใช้คอมพิวเตอร์
 หรือเครื่องมือสื่อสารต่าง ๆ แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะดังนี้ 1) การสตรีมมิ่งหรือการถ่ายทอดสด คือ การ
 ถ่ายทอดสัญญาณภาพและเสียงจากการจัดกาเรียนการสอนตามปกติ ลงในระบบโทรคมนาคมและ
 เครือข่ายคอมพิวเตอร์ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนที่อยู่นอกห้องเรียนได้รับชม 2) การจัดการเรียนการสอน

แบบออนไลน์ คือ ผู้เรียนไม่จำเป็นต้องมีห้องเรียนเป็นต้นแบบในการกระจายสัญญาณผู้สอนสามารถสอนผ่านระบบออนไลน์บนเว็บไซต์ ซึ่งผู้เรียนสามารถเข้ามารับชมได้ตามความต้องการของผู้เรียนเอง

แนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist) เป็นแนวคิดที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้และค้นพบความรู้นั้นด้วยตนเอง โดยอาศัยประสบการณ์เดิมของแต่ละบุคคล คนสนใจและแรงจูงใจภายในตนเอง เป็นจุดเริ่มต้นอันจะนำไปสู่สังคมของการเรียนรู้ที่ดี

อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าโลกจะเปลี่ยนแปลงไป เทคโนโลยีมีความเจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น แต่ยังพบปัญหา คือ ผู้เรียนส่วนใหญ่มักจะใช้เทคโนโลยีเพื่อเล่นเกม ทำงานเอกสาร และใช้งานอินเทอร์เน็ตพื้นฐานได้ แต่ไม่สามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อการสืบค้นข้อมูล การใช้งานอินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาและการเรียนการสอนผ่านเว็บ ผู้เรียนไม่สามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้ จนไม่สามารถสร้างสื่อประกอบการสอนได้ และจากข้อมูลในการจัดการเรียนการสอนของผู้สอนพบว่า ผู้เรียนส่วนมากไม่สามารถใช้งานเพื่อสืบค้นข้อมูลเชิงลึกเพื่อนำความรู้มาผลิตสื่อการสอนได้ และบางครั้งเมื่อผู้เรียนไม่ได้มาเรียนก็จะเรียนตามเพื่อนไม่ทันส่งผลทำให้ได้คะแนนน้อย

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังเห็นว่า ในการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์นั้น เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผสมผสานองค์ความรู้ร่วมกับนวัตกรรมการเรียนรู้และเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีรูปแบบการสอนที่หลากหลาย การใช้ห้องเรียนเสมือนจริงจึงมีความเหมาะสมสำหรับการเรียนการสอนแบบออนไลน์และการเรียนนั้นจะต้องเน้นการใช้เทคโนโลยี ซึ่งการพัฒนาห้องเรียนเสมือนจริงตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ โดยใช้ Google Site จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี และทำให้ผู้เรียนได้สร้างสรรค์และออกแบบผลิตสื่อการสอนได้เอง ผู้เรียนจะต้องศึกษาการใช้งานแอปพลิเคชันต่าง ๆ โดยยึดข้อมูลตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นหลัก เพื่อจะได้ใช้จัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาของเรื่องที่จะสอน และเพื่อนำไปใช้ในการเผยแพร่ผลงานของนักศึกษา อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ได้ศึกษาต่อไป

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาห้องเรียนเสมือนจริงตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ โดยใช้ Google Site รายวิชาการออกแบบและผลิตสื่อการศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ซึ่งเป็นรายวิชาตามหลักสูตรของคณะครุศาสตร์ สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อพัฒนาห้องเรียนเสมือนจริงตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ ซึ่งต้องใช้สื่อเทคโนโลยีที่มีความทันสมัยมาพัฒนาผู้เรียนให้เกิดองค์ความรู้ความสามารถในการเรียนรู้และค้นพบความรู้ต่าง ๆ ด้วยตนเอง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อการพัฒนาห้องเรียนเสมือนจริงตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ โดยใช้ Google Site รายวิชาการออกแบบและผลิตสื่อการศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจ และความเข้าใจด้านเนื้อหา ในการพัฒนาห้องเรียนเสมือนจริงตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ โดยใช้ Google Site รายวิชาการออกแบบและผลิตสื่อการศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านข้อมูล

กลุ่มเป้าหมาย ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 4 ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการออกแบบและผลิตสื่อการศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี โดยผู้วิจัยประกาศเชิญชวนผ่านทาง Facebook เพจ สาขาวิชาภาษาไทย และติดป้ายประกาศไว้หน้าห้องสาขาวิชาภาษาไทย (39403) เพื่อให้นักศึกษาที่สนใจเข้าร่วมโครงการวิจัยให้ลงทะเบียนเพื่อเข้าร่วมโครงการตามความสมัครใจ (รับจำนวน 62 คน)

ตัวแปร

ตัวแปรต้น คือ การพัฒนาห้องเรียนเสมือนจริงตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ โดยใช้ Google Site รายวิชาการออกแบบและผลิตสื่อการศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ตัวแปรตาม คือ ความเข้าใจด้านเนื้อหา และความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการพัฒนาห้องเรียนเสมือนจริงตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ โดยใช้ Google Site รายวิชาการออกแบบและผลิตสื่อการศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยกำหนดเนื้อหาในการพัฒนาห้องเรียนเสมือนจริงตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ โดยใช้ Google Site รายวิชาการออกแบบและผลิตสื่อการศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยมีเนื้อหาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ดังต่อไปนี้

- 1) ความรู้พื้นฐานในการผลิตสื่อการเรียนรู้
- 2) แนวทางการออกแบบและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ภาษาไทย
- 3) การผลิตสื่อการเรียนรู้ภาษาไทย
- 4) การทดลองใช้สื่อการเรียนรู้ภาษาไทย
- 5) สรุปผลการใช้สื่อการเรียนรู้ภาษาไทย

นิยามศัพท์เฉพาะ

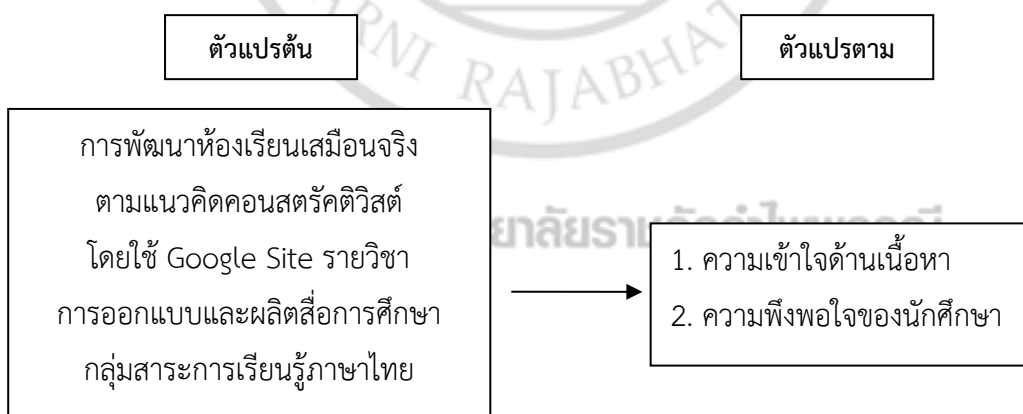
1. ห้องเรียนเสมือนจริง (Virtual Classroom) ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง การเรียนการสอนผ่านทางเว็บไซต์ที่มีการนำเสนอเนื้อหา สื่อการสอนที่เป็นผลงานของผู้เรียนและกิจกรรมต่าง ๆ โดยจัดการเรียนการสอนเหมือนห้องเรียนจริง เป็นการออกแบบห้องเรียน กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปตามขั้นตอนการสอนที่ผู้สอนกำหนดไว้ ผู้เรียนจะต้องส่งงาน ทำชิ้นงานตามที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้ผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ทั้งนี้ ผู้เรียนสามารถเลือกสถานที่ได้ตามความสนใจของตนเอง ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันได้

2. แนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง กระบวนการที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองโดยอาศัยประสบการณ์เดิมของตน ซึ่งผู้เรียนแต่ละคนจะมีประสบการณ์เดิมของแต่ละคนแตกต่างกัน โดยผู้สอนจะกำหนดสถานการณ์ปัญหาให้ผู้เรียนแก้ปัญหาและหาแนวทางสร้างองค์ความรู้ขึ้นด้วยตนเอง

3. ห้องเรียนเสมือนจริงตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง รูปแบบการจัดการเรียนการสอนผ่านเว็บไซต์ ประกอบด้วย เนื้อหาของรายวิชา แบบทดสอบ ผลงานการผลิตสื่อทางการศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของผู้เรียน และกิจกรรมต่าง ๆ

4. Google Site ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง โปรแกรมของ Google ที่ให้บริการสร้างเว็บไซต์ฟรีสามารถสร้างเว็บไซต์ได้ง่าย ปรับแต่งรูปลักษณะได้อย่างอิสระ และสามารถรวบรวมความหลากหลายของข้อมูลไว้ในที่เดียว เช่น วิดีทัศน์ เอกสาร ปฏิทิน เป็นต้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย



ภาพที่ 1.1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทำให้ทราบผลของการพัฒนาห้องเรียนเสมือนจริงตามแนวคิดสตรัคติวิสต์ โดยใช้ Google Site รายวิชาออกแบบและผลิตสื่อการศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
2. ทำให้ทราบความพึงพอใจและความเข้าใจด้านเนื้อหาในการพัฒนาห้องเรียนเสมือนจริงตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ โดยใช้ Google Site รายวิชาการออกแบบและผลิตสื่อการศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
3. ทำให้นักศึกษาเกิดความสนใจที่จะผลิตสื่อออนไลน์ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ ประโยชน์ในการศึกษาต่อไป



ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี